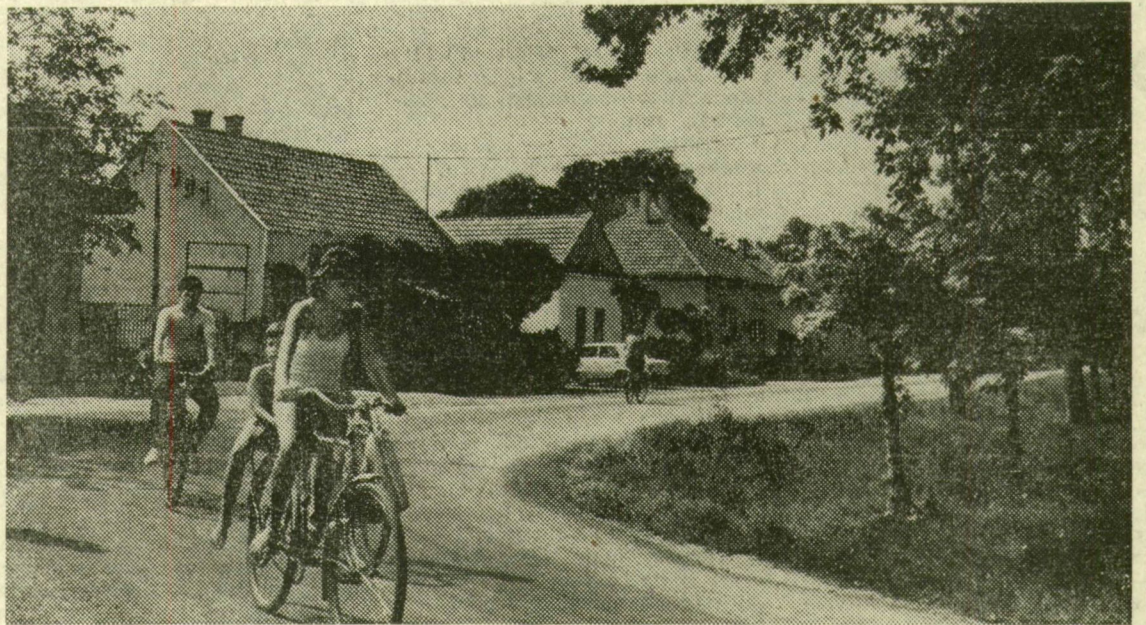

Tiszaszigeti tudósítások

Tiszaszigeten 1583-an laknak. A munkaképes lakosság nagyobb része — 70 százaléka — Szegedre jár el dolgozni. Az egyetlen jelentősebb helyi munkahely a szőregi központi Tisza Maros szög Termelőszövetkezet. Műhelyébe Szegedről járnak ki jó néhányan. Ugyancsak Szegedről ingázik naponta a pedagógusok többsége, a tanácsítók is a városban lakik. Tiszaszigeti illetőségük még azok a családok, amelyeket a termelőszövetkezet az állattenyésztő telepen foglalkoztat, és a községben próbál letelepíteni.

A lélekszám nem fogy, hanem gyarapszik. Nem költöznek innét el az emberek, legfeljebb dolgozni járnak ide-oda. A város közel van, munkát ad, lehetőséget komolyabb bevásárlásokra. A községben viszont kényelmesen lehet lakni: a porták tágasak, többségük két utcára szolgál. Ha bővíti a család, a gyerekek nem kell újabb telek, van hely, építhet a kert másik végébe. Az idősebbek munkát s nem akármilyen jövedelmi forrást találnak a kertben, istállóban: a munka nehezébe reggel-este a másutt dolgozó fiatalok is besegítenek.

Mezsgyevita

Mióta Tiszaszigetnek és Újszentivánnak közös tanácsa van, a fejlesztési alap nagyobb részét Újszentivánon használják föl. Ez is arra bizonyított, hogy nem mindenütt a társközség húzza a rövidebbet. Persze, nem önzetlenség vagy a pletykától való félelem áll emögött: Tiszaszigeten ugyanis jóformán minden megvan, aminek meg kell lennie a falu alapellátásához. Utat, járdát építettek ugyan, bővítették az óvodát is, felújították azokat a középületeket, amelyek már nagyon rászorultak, de például bölcsődébe Tiszaszigetről is Újszentivánra hordják át a csöppsegeket.

Tiszasziget különben rengeteget köszönhet két, korán elhunyt emberének: Nieszner Ferenc egykori téeszelnöknek és Kiss András egykori tanácselnöknek. A község az ő irányításukkal stabilizálódott, sok mindent előteremtettek, helyi és központi forrásokat összevonva, amit csak agilis vezetők szerezhetnek szűkebb pátriájuknak.

Dr. Gyólai Katalin vb-titkár is jó emlékeket őriz a közelmúltban elhunyt tanácselnökökről.

— Többé-kevésbé véletlenül kerültem Tiszaszigetre — meséli. — Amikor elvégeztem a jogi egyetemet, több községben is kerestek tanácsítkárt. Kézbe vettem a buszmenetrendet, megnéztem, hová legjobban a közlekedés. Így adtam be ide a pályázatomat, s kerültem ebbe a községbe.

— Rögtön titkárnak?

— Igen. Dolgoztam én azelőtt adminisztrációban, maga a munka nem volt idegen. Csak itt rá kellett jönnöm, hogy ez sokkal bonyolultabb és sokrétűbb, mint amit korábban csináltam. Az embereket nem az érdekli, hogyan hajtottuk végre a tanácsulási határozatot, hanem például mennyi valóperi illetéket kell fizetni, mit hogyan lehet ajándékozni. Rengeteg családjogi problémával fordulnak hozzám.

Amikor idekerültem, minden kérdést mint frissen végzett jogász ítélt meg. Ki kellett menni például egy mezsgyevitához, Kiss Bandi bácsival együtt mentünk, mindkét szomszéd mondta a magáét. Én fújtam, amit a jogszabály rendel ilyen esetre: majd a szakértő fölméri a területet, és megállapítja, hol a határ. Bandi bácsi azonban összezsúrdult a veszekedőket:

— Hát nem szégyellitek ti magatokat? Annyira jó dolgok van, hogy mással már nem tudtok foglalkozni?

A legtöbbször ki is békültek. Ehhez persze olyan bölcsnek és tekintélyesnek kellett lenni, amilyen ő volt.

— Hogyan szokott meg a faluban?

— Az első hónapokban azt hit-

tem, megszököm inkább. Minden este vittem haza valamilyen problémát. Egykori egyetemi barátaimhoz jártam jogi tanácsokért, bújtam a szakkönyveket, hogy minden kérdésre válaszolni tudjak. Azóta megvan a szakvizsgám, megszoktam, és már nem is mennék el innen. Nehéz ez a munka, tömérdek jogszabályt kell ismerni. Olyan is, amelyikre egy évben egyszer, ha szükség van. Viszont mindezért kárpót, hogy változatos és érdekes.

Mintha az elhangzottakat akarnák illusztrálni, középkorú házaspár várja az előszobában a tanácsítkát.

— Van egy kis baj, Katika. Maga azt írta az ügyvédnek, hogy a szomszéd visszaállította a kerítést.

— Igen. Vissza is állította, kinn voltam, a saját szememmel láttam.

— De hát nem állította vissza. Miért nem minket kérdezett meg? Mi megmondtuk volna, hogy nincs visszaállítva.

— A kerítés ott van, ez tény. — De hol? Nem az eredeti helyén, hanem a mi részünkön. És eredetileg az oszlopok nyolcvan centi mélyen voltak, most meg nincsenek még harmincra sem.

— Az a kerítés nincs visszaállítva!

— Ez mezsgyevita, megmondtam maguknak az elején, hogy ebben nem dönthetek. Majd a bíróság kirendel egy szakértőt, az megállapítja, hol a határ.

— Nem akartunk mi pereskedni. De ami a miénk, azt sem lehet hagyni. A szomszéd megígérte, hogy helyreállítja az eredeti állapotot, de nem úgy csinálta.

— Mit tegyek, mondják meg?

— Bírágolja meg! Meg tettett kétszáz forintra bírágolni, de mi az a kétszáz forint? Nevetve kifizeti. Többre kéne, amennyit már megérezne!

— Milyen címen?

— Ezt magának kéne tudnia. Addig bírágolni, míg vissza nem teszi a kerítést a helyére. A földmérő kijelölte a helyét, de nem oda tette, hanem vagy hatvan centire a mi oldalunkra.

— Földmérő is volt? Azt ki hívta? Kinek a költségén jött?

— A miénken nem, az biztos.

— És hová lett a jelzőkaró?

— Biztosan kihúzták és eldobálták.

— Nem tudok magukon segíteni, kötnek a jogszabályok.

— Majd segíték én magamon — jön induiatba a férfi. — Ó kiszántotta az én mahóniámat. Hát én meg lekaszálok vagy három sort a kukoricájából!

— Ezt ne tegye!

— Ezért majd megbírágolna, ne félj — tódítja a felesége. Indulatosan sarkon fordulnak.

A tanácsítkáron nem látni idegességet. Csak egy kurtát sóhajt: lám, ez is a munkájához tartozik.

Kulturális pillanatkép

A lila terem még csak félig kész. A múlt hétre várták Budapestről a tervezőt, nézné már meg az új házasságkötő terem színeit, mert így első látásra kisé szokatlannak tűnnek. Biztos benne, hogy ilyet képzelte? Egyébként a kivitelezőkkel, a csanyteleki téesz brigádjával itt is úgy bánnak, mint ahogy hasonló kulturális intézmények szakiparban járatlan alkalmazottai: nagy tisztelettel és titkolt kételyekkel a munka minősége és befejezésének határideje iránt.

Verbuleczné Tóth Csilla azt mondja, mindenhez kellene értenie; a művelődési ház igazgatójára tartozik nemcsak a kultúrőr, hanem a kazántól a villanykapcsolóig, szinte minden. Pénz nincsen, segítőkész emberekre van az apróbb javításokkal szoruló.

— A pedagógusok rengeteget segítettek — meséli. — Az iskolában a hozzáértő apukák megjavítják, ami elromlik. A kultúrházat talán kevesebben érzik annyira magukénak, de kialakul lassan azoknak a köre, akikre számíthatok.

A fiatalasszony alig egy éve

végzett a főiskola népművelés szakán. Gyakorlati tapasztalatokat a Vöröskereszt alkoholelles klubjában szerzett.

— Volt valamilyen elképzelése az itteni munkájáról?

— Jól akartam csinálni. Elszoktak az emberek, sokáig nem volt függetlenített vezetője a kultúrháznak. Amikor idekerültem, kicsit tán sokat is vártak.

— Csalódtak?

— Jó programokhoz sok pénz kellene. Egy olyan együttes műsora, amelyik országos hírű, amelyik vonzza az embereket, szállítási költséggel, fellépti díjjal belekerül 15 ezer forintba. A nagytermünkbe 150 néző fér el. Nem hiszem, hogy a leghíresebb művészek előadására is elkérhetnék 50 forintnál többet. Vagyis: meg kell gondolni, mert nagyon könnyű ráfizetni. Szerveztem például két nőtaestet. Az első elég gyenge hahnbrigád volt, ötezer forintos gázsit kértek. Erre a másorra ráfizettem, de nem nagyon. Úgy véltam, tanulok a tapasztalatból, a legközelebbi műsor sokkal színvonalasabb volt. Arra viszont nem jöttek el az emberek, mert hirtelen megér-

kezett a jó idő, és dolgoztak inkább. Erre jobban ráfizettem. Tapasztalatokat azonban csak a gyakorlatban szerezhet az ember.

— Kik a leggyakoribb vendégei a művelődési háznak?

— A gyerekek és az öregek. Nagyon hálás vagyok nyugdíjasokkal foglalkozni. De hát ez közhely a népművelők közt. A gyerekeknek szerveztünk táncszak-kört, a nagyobbaknak nyolcadikos klubját. Jól sikerült a gyereknapi. Igaz, ebben rengeteget segítettek az óvó nénik is. A fiatalok bába jönnek, őket még lehet más programokra is mozgátni. A középkorúak jelentik itt is a legnagyobb gondot a népművelőnek; őket köti legjobban a pénzkérdés, gyakorlatilag nincs is szabad idejük.

Az igazgató autóbusszal jár ki a munkahelyére.

— Mit csinál, ha későn ér véget valamilyen rendezvény?

— Megkérek valakit, hogy vigyen haza kocsi. Nem lehet a diszkót fél kilenckor befejezni, s azt sem engedhetem meg magamnak, hogy nagyobb rendezvény nálam nélkül érjen véget. A faluból pedig este kilenc óra előtt elmegy Szegedre az utolsó autóbussz.

Térvár

Tiszaszigeten jóformán minden a főterem van. A templom a tér közepén, bokros, nagy udvarával. Egyik oldalon a tanácsháza és az ABC, a másikon a művelődési ház meg a mozi. A főterem néz az iskola sarka, oda nyílik az óvoda kapuja is. A tanácsházán túl az orvosi rendelő, a másik utcán a táposbolt és a kocma, előtte tömérdek bicikli. A téesz fogatai kazalnyi szalmabálát szállítanak a füledt hőségben. Körbekerüljük a sertéstelepet. A hígrágás medencék partján sárgabarackfák állnak, roskadoznak a termés alatt. Szakítanánk a gyümölcsből, de a telep felől szálló bűz és a lustálkodó legyek elveszik a gusztusunkat.

A másik irányban a Tisza-Maros-szög Tsz rózsatáblán szorgos emberek a vadhajításokat nyesegetik. Azt mondják, virágot lopni nem bűn, a téesz vezetői azonban nyilván másként vélekednek: bekerítették a hatalmas rózsakertet.

Tiszaszigeten nincs átmenő forgalom. Szeged felé közlekednek az emberek, ellenkező irányba csak Térvárra vezet út. Térvár a legmagasabb pontja a községnek. Egy utcányi ház épült ide, állítólag ezen a részen nem fenyegette őket a belvíz. Nagyon közel van a jugoszláv határ. A fiatal határőr udvarias, de szigorú. Bemutatjuk iratainkat, megmondjuk jövetelünk célját; egy telefon, némi várakozás, és mehetünk.

Simon Mihály a tyúkokat vigyázza, felesége egy kis padon ül a kapuban.

— En ezt a Térvárt nem adnám egy községért sem — mondja a házigazda, amint a bizalmába fogad bennünket. — Van egy rokonom, OTP-lakásban lakik a Retek utcában. Kijön ide, mert itt lehet jószágot,

tehenet, disznókat tartani. A téesz bérebeadja a legelőt, tágas, nyugodt hely ez, nincs úgy beszorulva az ember, mint a faluban. Ott akármerre néz, csak a falakat látja.

— Hány ház van Térváron?

— Negyvenegy van házsám. Olcsóbbak itt a házak, mint benn a faluban. Háromszobásat sok melléképülettel 260 ezer forintért adtak el nemrég.

Valamikor iskola is működött Térváron.

— Mi 1972-ben költöztünk ide, már akkor sem volt benne tanítás. Kévs a gyerek, ahányan voltak, annyi osztályba jártak. Hát bevitték őket Szigetbe. Most is úgy jár be busszal az a négyöt gyerek, aki kint él Térváron.

Simon Mihály összeszámolja, hányszor jön a busz naponta:

— Reggel fél ötkor, az megy Szegedre vissza. Fél nyolckor, az beviszi az iskolásokat a faluba. Van még fél egykor és fél hatkor. Vasárnap némi változással ugyanez.

— Mi van, ha rosszul lesz valaki, miután elmegy az utolsó busz?

— Három gépkocsi van itt, valamelyiknek a gazdája segít. Régebben meg én szalagáltam be a faluba, a motoromon. Mielőtt nyugdíjba mentem, a szőregi borpalackozóban dolgoztam, mindennap eljártam én is. Öten most is Szegedre járnak innen dolgozni, a palackozónak is van térvári munkása.

Simon Mihályék Rúzsából költöztek ide.

— Nem voltam téesztag, egy napig sem — meséli. — Hanem a DEFAG erdészetiében dolgoztam. Volt egy kis földünk, azt az asszony vitte be a téeszbe. A téesznek a baját húzza még most is.

Simon 72 éves, két bottal jár, csipőzületeivel beteg már hosszú ideje. Föláll, közelebb

jön, megered a nyelve, amikor betegségéről érdeklődünk.

— Voltam én ezzel már Kakasszéken is, de nem ért semmit. Pedig próbálták fürdővel, sugárral, injekcióval, amit csak a tudomány kitalált, de nem lettem jobban. Azt mondta az ottani főorvos — meghalt már, nyugodjon —, hogy ne dolgozzak semmit, mert minden árt neki. Visszajöttem Kakasszékről, menni kellett újra a téeszbe. Azt hitték, sumákolok, csak ízesem, hogy fáj a derekam.

— Voltunk aztán vele Szegeden, hogy lerokkantisának — veszi át a szót a férje. — Azt sem lehetett. Megállapították az orvosok, hogy 96 százalékos rokkant, de csak száz százaléktól adtak volna rokkantnyugdíjat neki. Azt mondom én, annyi százalékos irnak, amennyit akarnak, aki már megvan 96, az sem bír többet dolgozni, mint aki száz százalékos. Mindegy, kínozza magát, míg el nem érte a korhatárt. Most kap ezernyolcszáz forintot, én kétezer-nyolcszáz, megéltünk belőle.

Néhány tyúk úgy nézi, a kövesúton túl zöldebb a fű, kövérebbek a tücskök, átsétálnak. Az idős ember visszahajtja őket.

— A többség ilyen idős itt kint, mint mi vagyunk. Bolomba, iskolába, kocsmába, templomba, mindenért be kell menni a faluba.

— Most is annyira fájnak a csuklóim, majd leszakadnak — sóhajt a felesége. Vigasztaló szavakat keresünk, nehezen találunk, végignézzük a messzi lapos leget.

— Családjuk van?

— Volt egy örökből tartott, nevelt lányunk. De fölött, ott hagyott, megvetett bennünket.

— Látogatotta sem jön el?

— Azt mondja, minek jöjjön. Ha majd meghalunk, úgyis értesítik...

Tanács István